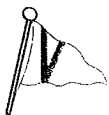

Tovværk
Sejlerskolen

Indholdsfortegnelse.

Indholdsfortegnelse.....	1
Tovværk.....	2
Slået tovværk.....	2
Flettet tovværk.....	2
Generelle benævnelser.....	3
Tovværks vedligeholdelse og opbevaring.....	3
Knob.....	4
Taklinger.....	4
Almindelig takling.....	4
Amerikansk takling.....	5
Sejlmager takling.....	5
Knob til samling af to tovender.....	6
Råbåndsknob.....	6
Flagknob.....	6
Knob til fastgøring.....	7
Dobbelt halvstik.....	7
Baghåndsstik.....	7
Fast øje.....	8
Pælestik.....	8
Stopperknob.....	9
Flamsk knob (ottetalsstik).....	9
Klampe-stik.....	9
Slipstik på klampe.....	9
Krydstørn med slipstik.....	10
Ophængning af kvejl på klampe.....	10
Splejsning af tovværk.....	11
Øjesplejsning.....	11
Benævnelser, skrog og dæksplan.....	12
Skrog og dæksplan.....	13
Benævnelser, rig og sejl.....	14
Rig og sejl.....	15
Vindretninger.....	17

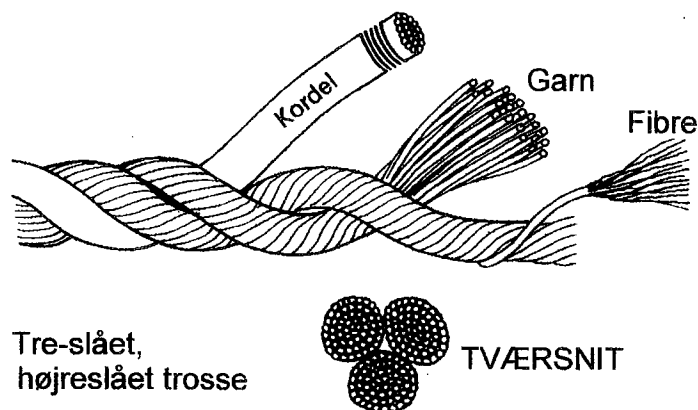
Tovværk.

Tovværk er en uundværlig del af udrustningen på et lystfartøj, Tidligere anvendtes tovværk af naturfibre som f. eks. hamp, manilla, bomuld og kokus. Desværre har tovværk af den type en særdeles begrænset holdbarhed og i dag bruges kun tovværk fremstillet af syntetiske materialer som polyamid (nylon), polyester, polyethylen og polypropylen.

Fremstillingen af tovværk kan groft deles op i slået og flettet tovværk.

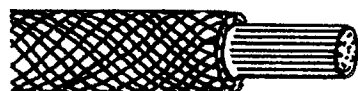
Slået tovværk.

Er tovet snoet af tre kordeler kaldes det treslået, og er det snoet af fire, kaldes det fireslået. Det mest almindelige er treslået tov, og anvendes især til fortøjninger og ankerliner. Husk at tovværk af polyethylen og polypropylen flyder på vandet, og derfor ikke er egnet som ankertov.

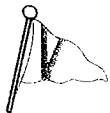

Flettet tovværk.

Flettet tovværk anvendes især til skøder og justeringsliner fordi det er meget smidigt, og har en glat overflade, så friktionen i blokke mv. bliver meget lille.

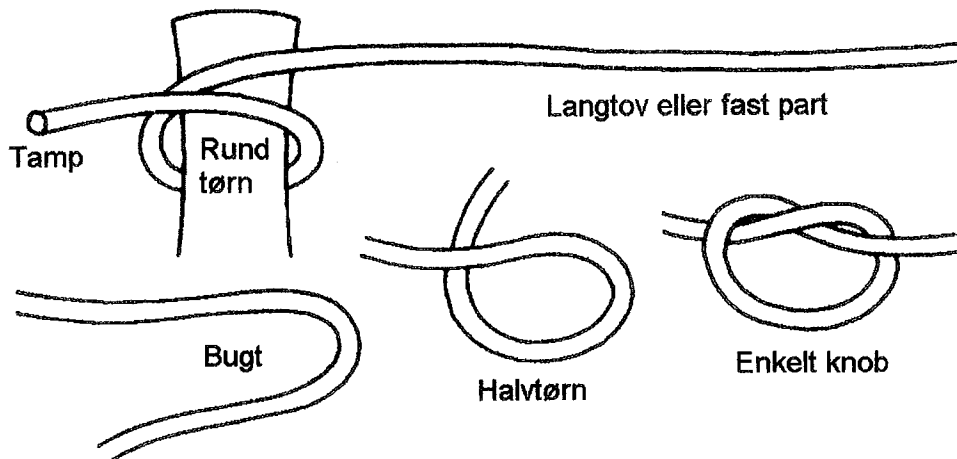

Flettet tovværk består af en enkelt kordel (kalven), der er trukket en strømpe uden på.

Generelle benævnelser.

Det er meget vigtigt, at vi alle forstår hinanden, derfor har dele og simple ting der foretages med tovværket benævnelser.

Tovværks vedligeholdelse og opbevaring.

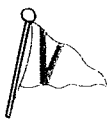
Skal tovværket holde længe, er det en betingelse at det vedligeholdes omhyggeligt. Alle ender skal være taklede for at undgå at kordelerne løber op, i nødstilfælde kan tampen omvikles med tape, indtil der igen kan lægges en rigtig takling. Det ser ikke særlig maritimt ud, og kan være direkte farligt, hvis tovet er afsluttet med et enkelt knob og enden ligner en gardinkvast.

Skøder og fald slides ofte de samme steder, så levetiden forlænges betydeligt, hvis tovværket vendes, eller de udsatte steder forskydes.

Smudsigt tovværk bør vaskes, og det er under alle omstændigheder en god idé at vaske alt tovværket når sæsonen slutter. Det gøres nemmest i en vaskemaskine ved ca. 30 grader, husk tovværket skal være helt tørt, før det kvejles op og stuves.

Følgende regler bør huskes ved brugen af tovværk:

- Undgå utaklede ender.
- Undgå kinker.
- Undgå skarpe kanter.
- Undgå konstant slitage på samme sted.
- Undgå ryk.
- Undgå overbelastning.
- Opbevares tørt og opkvejlet.

Knob.

Der findes et utal af forskellige knob og stik, hver især udviklet med det formål, at gøre en bestemt opgave så let og sikker at udføre som overhovedet muligt. Det hører med til godt sømandsskab at bruge de rigtige knob, det er ikke særlig nemt når en afart af "Den Gordiske Knude" skal løses op i en sejlbåd, der hopper op og ned i uroligt vejr.

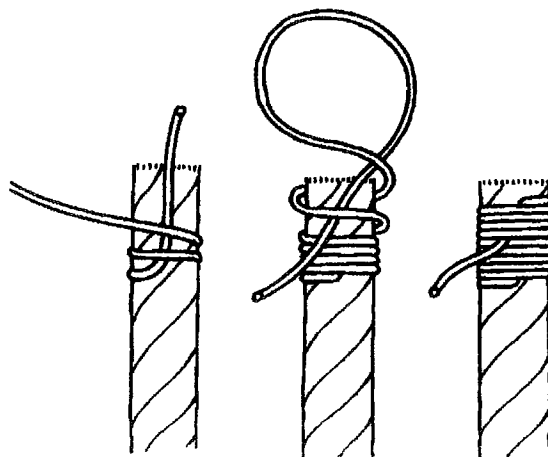
Efterfølgende vil vi gennemgå de mest almindelige taklinger, knob og stik, jeg kan dog anbefale, at du anskaffer dig en bog som omhandler emnet mere indgående, f. eks. "Knob og stik" af Nils Trautner fra forlaget Høst & Søn, hvorfra vi har lånt mange af de vist knob.

Taklinger.

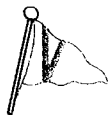
For at undgå at enderne gå op, lægges en takling på enderne. Har man ikke et stykke taklegarn ved hånden, kan man kortvarigt klare sig med at tape enderne, eller endnu bedre, sammensmelte fibrene.

Almindelig takling.

En almindelig takling laves ved at lægge et passende antal tørn op mod tovets ende, idet taklegarnets ene ende beknibes under disse tørn. Den anden ende lægges i retning mod den første og ombindes med 4 tørn. Det hele trækkes godt til og taklegarnets ender kappes af.

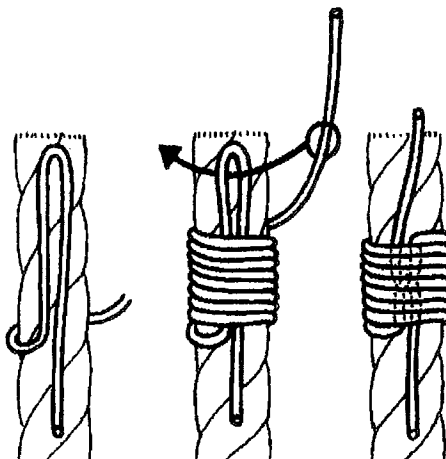

For alle taklinger gælder, at tørnene lægges mod kordelerne og at der lægges så mange tørn, at taklingen bliver lige så bred som tovværkets diameter.

Amerikansk takling.

Den amerikanske takling er nok den hurtigste takling at lave. den er især god til flettet tovværk. Når taklingen er lavet smeltes enden, det holder på både strømpen, kalven og taklingen.

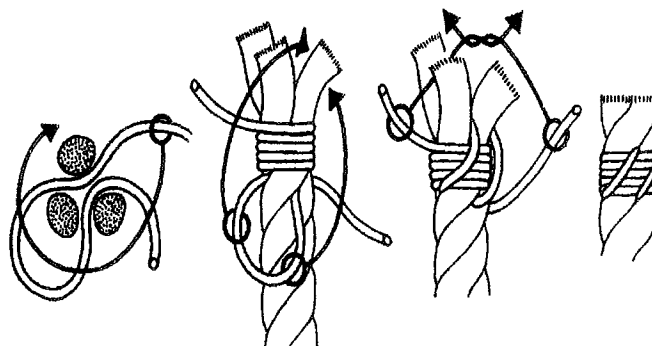

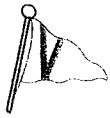
1. Med taklegarnet lægges en bugt op mod tovets ende.
2. Læg et antal tørn om tovet og bugten på taklegarnet.
3. Før taklegarnets tamp igennem den omsnørede bugt. Træk i bugtens tamp, indtil sluttampen befinder sig midt under taklingen.

Sejlmager takling.

En særdels holdbar takling til slået tovværk er "sejlmager taklingen".

1. Tovværket åbnes forsigtigt et par tørn og taklegarnet lægges i en bugt om en af kordelerne.
2. Kordelerne lægges igen sammen og der lægges et passende antal tørn op mod tovværkets ende. Taklegarnets strop lægges op over den kordel, den blev lagt om i starten.
3. Når taklingen er strammet godt til lægges den ende af taklegarnet, der er længst væk fra tovenden ned mellem to kordeler og de to ender på taklegarnet knobes sammen.

Knob til samling af to tovender.

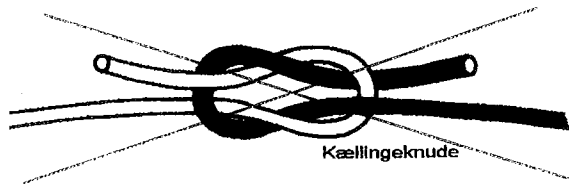
Der findes et utal af knob til samling af to tovender, her vises to, som hver især egner sig til forskellige situationer.

Råbåndsknob.

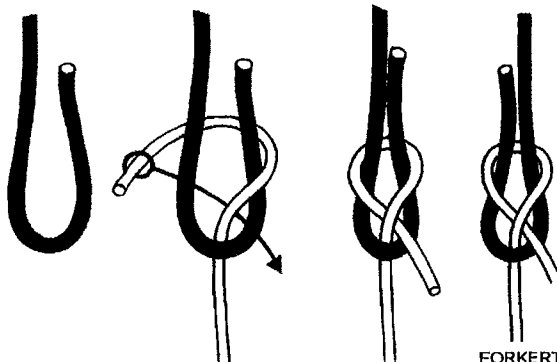
Råbåndsknabet bør kun anvendes på ender der er lige tykke og forholdsvis stive, ellers kan man ikke være sikker på at det holder.

Enderne lægges i en tørn om hinanden, hvorefter tampene lægges i endnu en tørn, således hver tamp kommer ud parallelt med sin tilhørende faste part. Pas på at lægge tørnene rigtigt, kommer tampene ikke ud parallelt med den faste part, har man i stedet lavet en "KÆLLINGEKNUDE". Det er et meget ustabilt knob der enten går op af sig selv, eller er næsten umuligt at løse op.

Flagknob.

Flagknobet egner sig især til samling af to tovender af forskellig størrelse.

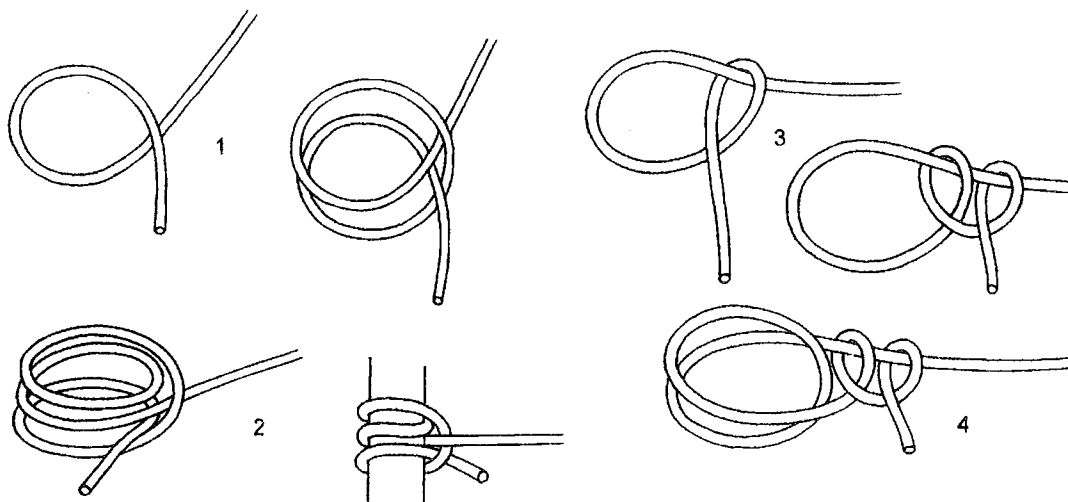
Start med at lægge en bugt på den tykkeste tamp, stik den anden ende gennem bugten, rundt om begge parter og under sig selv. På det forkert udførte flagknob kommer tampene ud til hver sin side.

Knob til fastgøring.

Når båden skal fortøjes, skødet fæstes til sejlet o. s. v. er det fastgøringsknob og faste øjer der bruges. der findes et utal af knob og stik som opfylder betingelserne, hver især med deres fordele og ulemper.

Dobbelt halvstik.

1. Dobbelt halvstik

2. Halvstik med rundtørn

3. Dobbelt halvstik om egen part.

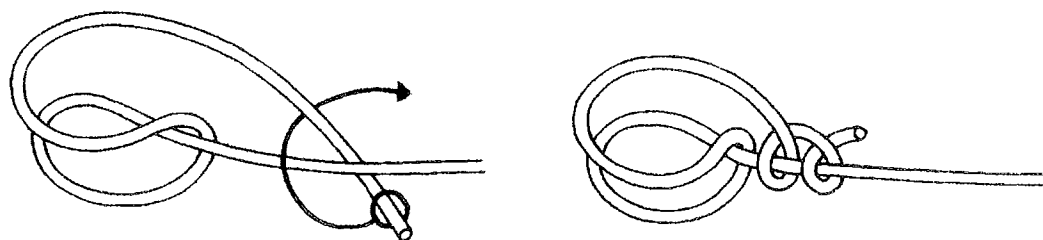
4. Rundtørn med dob. halvstik om egen part.

Dobbelt halvstik er et meget brugt knob. Fordelen er at det er nemt at lave, ulemperne er at der skal være et konstant træk på den faste part, og det har tendens til at beknibe sig, især når tovværket er vådt.

Nr. 2 og 4 starter med et halvstik, det gør det lettere at løse.

Baghåndsstik.

Baghåndsstikket er en variation af rundtørn med dobbelt halvstik om egen part. Det er endnu lettere at løse fordi det ikke kan beknibe sig, idet trækket er fjernet helt fra tampen når dobbelt halvstikket laves. Et godt og sikkert stik til fortøjning mv.

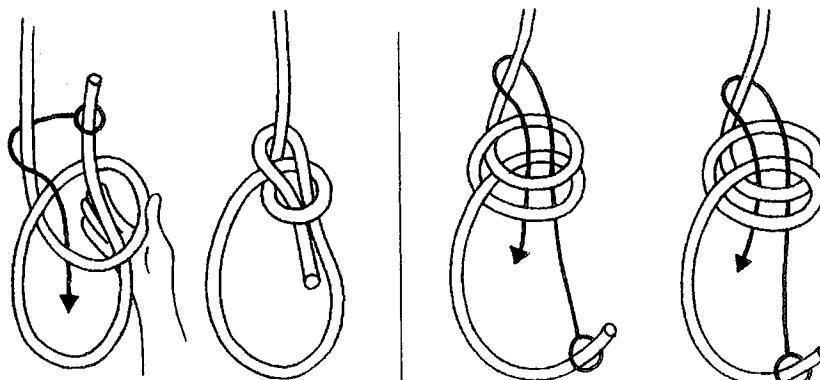

Fast øje.

Det mest brugte knob, når man skal lave et fast øje, er et pælestik. Det holder godt, og kan løses op, også selv om der har været et stort træk i det. Pælestikken bruges især ved fortøjning og fastgøring af skøder til sejl.

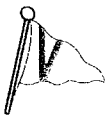
Pælestik.

Pælestik

1. Læg en halvtørn på tovet, hvor pælestikken skal slutte.
2. Den frie tamp føres op gennem halvtørnen, bag om den faste part og tilbage ned gennem øjet.
3. Pælestikken strammes til.

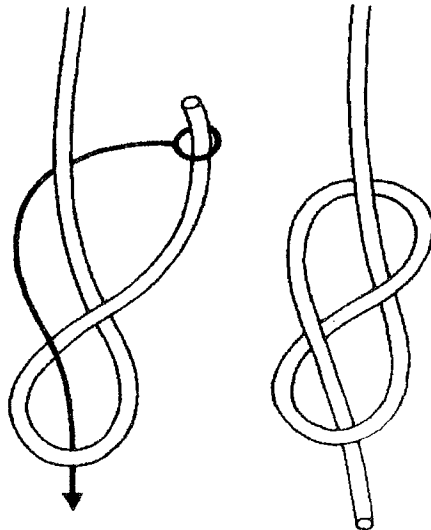
Pælestikken kan normalt holde også på syntetisk tovværk, men er man i tvivl kan en af de to viste varianter anvendes.

Stopperknob.

Stopperknob benyttes til at forhindre tovværket i at løbe ud gennem f. eks. en blok eller et øje, og til at give et bedre holdepunkt i et tov.

Flamsk knob (ottetalsstik).

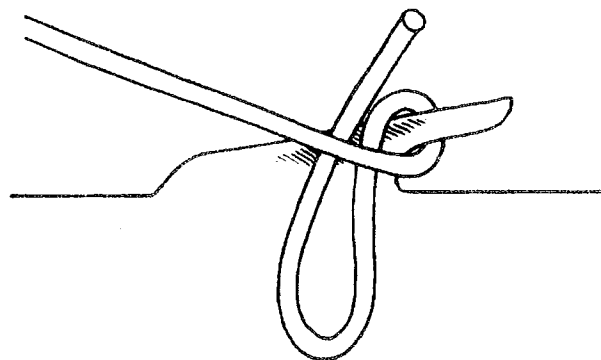
Klampe-stik.

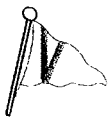
Mange fald og skøder ombord fastgøres til en klampe, og det er nok værd at mærke sig at især skøder fastgjort til en klampe SKAL afsluttes med et slipstik, det kan jo være der kommer et uventet pust og så skal man kunne slække ud med det samme.

Slipstik på klampe.

Et slipstik kan varieres på mange måder, men princippet er, at det kan rykkes op med ét ryk i den frie ende.

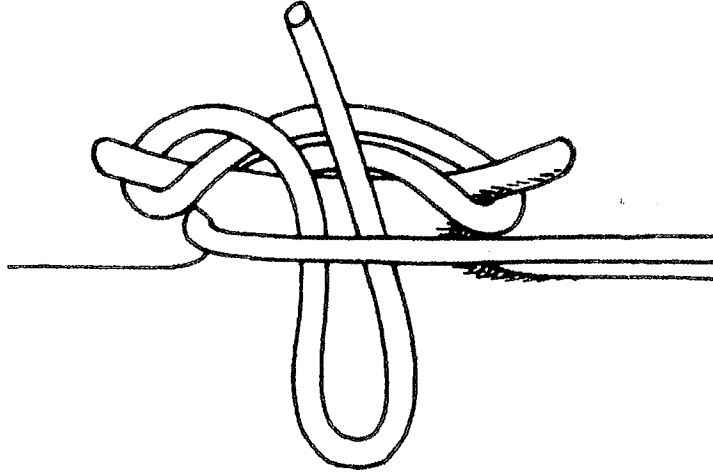
En bugt af tampen lægges i bekneb under den halende part, så tampen er fri til at hale los med.

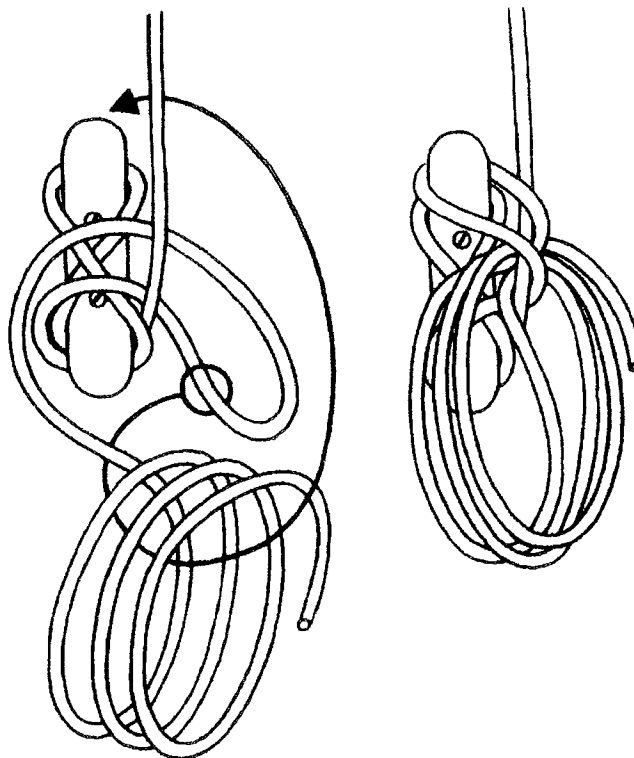

Krydstørn med slipstik.

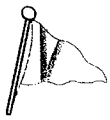
Ofte tages en krydstørn om klampen før der afsluttes med et slipstik.

Ophængning af kvejl på klampe.

En opskudt kvejl hænges op på klampen ved hjælp af slipstikkets bugt, der føres gennem kvejlen og lægges over klampens øverste tap.

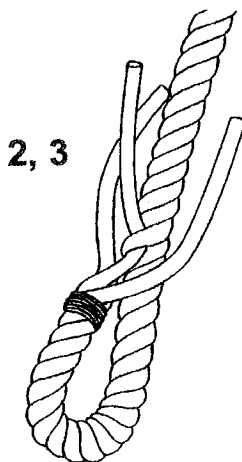
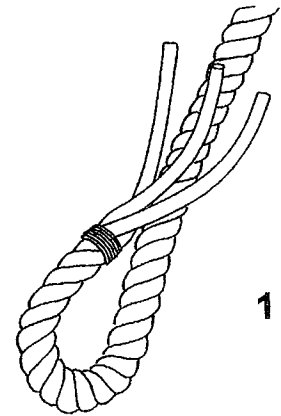
Splejsning af tovværk.

Splejsninger på slået tovværk, anvendes til at forbinde to ender (kort- og langsplesning), eller til at lave et fast øje.
Flettet tovværk kan også splejse, men det ligger uden for dette kursus område, skulle du have brug for at splejse i flettet tov, henvises til en af de mange splejsevejledninger tovværksfabrikanterne har udgivet.

Øjesplejsning.

1. Slå 3 - 5 tørn op og læg en midlertidig takling (så kordelerne ikke går yderligere op). Takl eller tape ligeledes kordelerne, så der også er styr på dem.

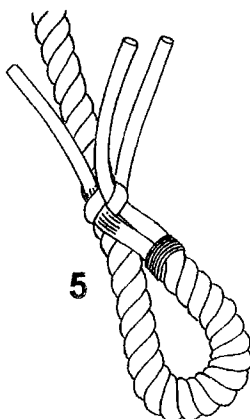
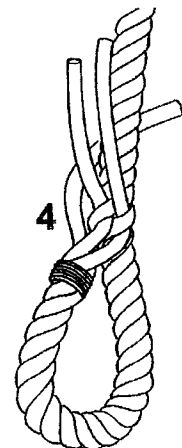
Anbring kordelerne således at den midterste ligger ud for tovs midte og de to andre falder ud til hver side af tovet.

2. Afpas øjets størrelse.

3. Første indstik foretages med den midterste kordel, som stikkes ind under den nærmeste kordel i den faste part, mod kordelerne.

4. Andet indstik foretages med en af kordelerne på siden. Indstikket foretages således at kordelen kommer ud, hvor det første indstik blev foretaget.

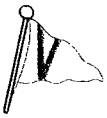
5. Tredje indstik, med den sidste kordel, foretages således der kommer en kordel ud mellem hver af kordelerne i tovet.

6. Der foretages i alt 3 - 5 indstik med hver kordel, afhængig af hvor glat tovet er. Kordelerne kan evt. udtyndes efter hvert indstik, så splejsningen bliver tyndere mod enden.

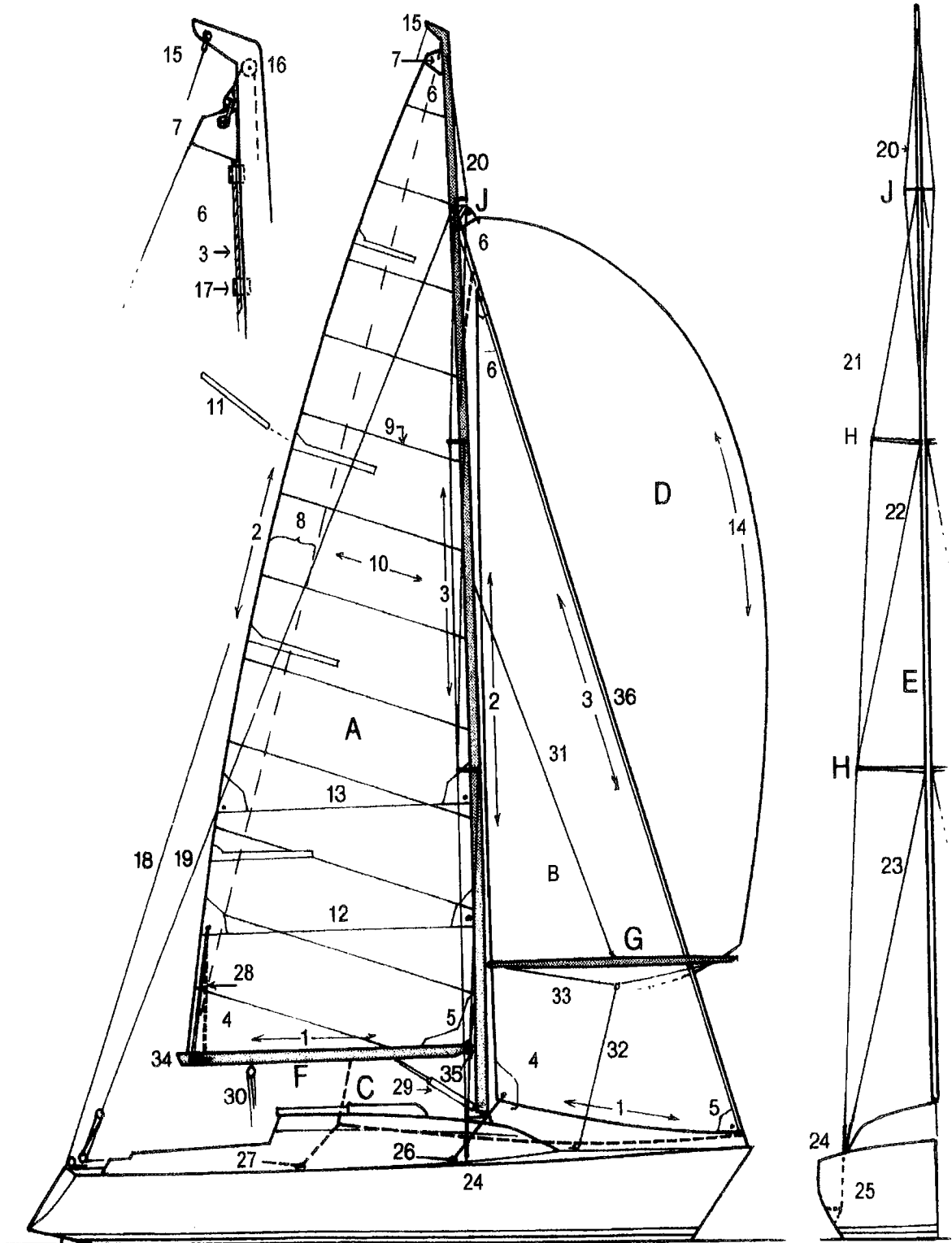

Benævnelser, skrog og dæksplan.

A. Fribord	22. Foldepropel
B. Bund	23. Lejebuk
C. Køl (fremstillet af enten jern eller bly)	24. Skrueaksel
D. Rorblad (balanceror)	25. Rorstamme (mellem rorblad og rorhoved)
E. Stævn	26. Skødeskinne
F. Hæk	27. Brodæk
	28. Løjgang (skødebro)
	29. Kistebænk
1. Pulpit (prædikestol)	30. Cockpitdørk
2. Navigationslys	31. Agterdæk
3. Stævnbeslag med rulle til ankerkæden	32. Rorpindsforlænger
4. Klampe	33. Luftventil
5. Klyds	34. Lænsør til selvlæns
6. Skandækliste	35. Sidedæk
7. Søgelænder	36. Fordelerblokke
8. Scepter	37. Fald
9. Forluge	Storsejlsfald
10. Rufside	Genuafald
11. Ruftag	Spilerfald
12. Mastefod	Spilerstage op- og nedhal
13. Garage	Cunninghamhal
14. Skydekappe	Reb 1 og 2
15. Spilaflastere	38. Cockpit
16. Spilkop med håndtag	39. Fordæk
17. Cockpitkarm	40. Fisk
18. Agterpulpit	41. Ankerbrønd
19. Agterlanterne	42. Skandæk
20. Agterspejl	43. Konstruktionsvandlinie
21. Rorpind	44. Skot

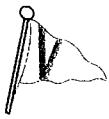

Rig og sejl.

**Vallensbæk Sejlklub
Tovværk, knob og stik
Sejlerskolen**

Vindretninger.

